

ÁRAS
STAIR NA HEORPA

Ceistean agus freagairtean faoin tionscadal

Cén fáth Áras Stair na hEorpa a chur ar bun?

An próiseas as ar eascair an tAontas Eorpach, agus atá na deiceanna de bhlianta ar bun, tá lorg nach beag fágtha aige ar an gcaoi a ndéanann tíortha san Eoraip iad féin a eagrú agus a rialú. Go dtí seo, áfach, ní raibh iarsmalann ann ina bhféadfaí an próiseas seo a thuiscint laistigh de chomhthéacs stairiúil níos leithne, rud a dhéanadh an taithí chodarsnach a bhí ag pobail agus ag tíortha éagsúla san Eoraip a thabhairt le chéile agus a chur le hais a chéile.

Tá an t-imleá ag teacht ar an nglúin daoine a ghabh trí thubaistí an 20ú haois agus a thóg dá éis sin na Comhphobail Eorpacha. Tá sé in am anois, mar sin, an fhorbairt a tháinig ar lánpháirtíocht na hEorpa a léiriú ar bhealach a bheadh sothuigte ag pobal níos leithne. Tá sé in am freisin príomhfhorbairtí stairiúla, fórsaí inspreagthacha agus aidhmeanna na lánpháirtíochta a mhíniú, chun a chur ar chumas na nglúnta atá le teacht a thuiscint conas a d'fhorbair Aontas an lae inniu agus cén fáth ar fhorbair sé sa dóigh inar fhorbair sé agus sa tréimhse inar fhorbair sé. Tráth géarchéime, áfach, tá sé thar a bheith tábhachtach eolas ar an oidhreacht chultúrtha a fhorbairt agus a fhaobhrú agus chuimhneamh nach féidir talamh slán a dhéanamh den chomhar síochánta.

Dá bhrí sin, is amhlaidh a chuir Parlaimint na hEorpa Áras Stair na hEorpa ar bun, rud a thabharfaidh deis do shaoránaigh machnamh a dhéanamh ar an bpróiseas stairiúil sin agus ar bhrí an phróisis don am i láthair. Creideann an Pharlaimint go bhféadfaidh an iarsmalann a bheith ina hionad ina bhféadfaí díospóireacht a dhéanamh ar staideanna comhaimseartha, mar aon le tuiscint a fháil orthu, agus sin á dhéanamh ó thaobh a gcuid préamhacha stairiúla agus i bhfianaise taithí stairiúil.

Céard iad na prionsabail a rialaíonn an tionscadal?

Ón tús, is é an dúil eolas ar stair na hEorpa a chur chun cinn agus feasacht a mhúscailt i ndáil le héagsúlacht na gcúimhní laistigh den Eoraip ar shlí oscailte agus inspioráideach a spreag an tionscadal. Ba réamhchoinníollacha iad neamhspleáchas acadúil agus comhdhéanamh idirnáisiúnta fhoireann an tionscadail agus earcaíodh foireann staraithe agus gairmithe iarsmalainne ó gach cearn den Eoraip go sonrach don tionscadal. Tá obair déanta acu chun na taispeántais a fhorbairt, á áirithiú go dtugtar cothrom na Féinne d'éagsúlacht stair na hEorpa agus dá cuid léirmhíneithe.

Déanann bord comhairleach ardleibhéil (an Coiste Acadúil), ar a bhfuil staraithe agus lucht iarsmalainne a bhfuil cáil idirnáisiúnta orthu, cruineas acadúil agus ábharthacht inneachar na dtaispeántas a áirithiú.

Cá bhfuil sé?

Tá Áras Stair na hEorpa i bhfoirgneamh Eastman i bPáirc Léopold, atá gar do na hinstiúidí Eorpacha. Tógadh foirgneamh Eastman i 1935 mar fhoirgneamh ina mbeadh clinic fiaclóireachta do leanaí faoi mhíbhuntáiste, agus is le deonachán ó George Eastman, fear gnó as na Stáit Aontaithe agus aireagóir ghrianghrafadán Kodak, a rinneadh é a mhaoiniú. D'fhonn an foirgneamh sin a thiontú ina fhoirgneamh chun críocha taispeántais, reáchtáladh comórtas ailtireachta, a bhuaigh grúpa a bhí comhdhéanta de na hailtirí Chaix & Morel ón bhFrainc, JSWD ón nGearmáin, agus TPF ón mBeilg. Áiríodh ina gcuid pleananna athchóiriú a dhéanamh ar aghaidheanna an fhoirgnimh - an ghné aeistéitiúil stairiúil den fhoirgneamh á coimeád - mar aon le síneadh nua-aimseartha a chur le clós an fhoirgnimh bunaidh agus ar dhíon an fhoirgnimh sin.

Conas a d'fhorbair an tionscadal?

Ina óráid tionscnaimh in 2007, chuir an Dr. Hans-Gert Pöttering, a bhí ina Uachtarán ar Pharlaimint na hEorpa an tráth sin, tús leis an tionscadal chun Áras Stair na hEorpa a bhunú. An bhliain dár gcionn, dhréachtaigh coiste staraithe agus saineolaithe iarsmalainne mór le rá ó thíortha éagsúla san Eoraip coincheap tosaigh don tionscadal, dar teideal an 'Bunús Coincheapúil le haghaidh Áras Stair na hEorpa', coincheap a shamhlaigh Áras Stair na hEorpa mar ionad nua-aimseartha taispeántais, doiciméadúcháin agus faisnéise a bheadh ina léiriú ar an gcor is déanaí sa smaointeoireacht mhúsaemeolaíoch.

Ó Eanáir 2011 i leith, earcaíodh Foireann Tionscadail Acadúil. De réir a chéile, rinne an fhoireann sin, a tugadh le chéile as gach cearn den Eoraip, fíis agus misean na hiarsmalainne nua a shainmhíniú, mar aon leis an scéal don bhuantaispeántas a fhorbairt. D'oibrigh siad ar réimsí éagsúla amhail beartas na gcúairteoirí, an taispeántas sealadach, agus beartais bailiúcháin. Thug an Coiste Acadúil comhairle don fhoireann agus an obair sin ar siúl acu agus chomhaontaigh siad toradh na hoibre leo. D'fhorhmeas Biúró na Parlaiminte (an tUachtarán agus 14 Leas-Uachtarán) na cinní móra uile.

Cén scéal a insítear san iarsmalann?

Díríonn an buantaispeántas ar na príomhfheiniméin agus ar na príomhphróisis a mhúnlaigh an Eoraip i rith na staire, agus leagtar béim ann ar an éagsúlacht taithí, feasachta agus léirmhínte a bhaineann leis na forbairtí sin.

Níl léiriú ann ar stair aonair stáit agus réigiúin na hEorpa. Ina áit sin, díríonn sé ar fheiniméin Eorpacha. Roghnaigh an Fhoireann Tionscadail Acadúil trí chritéar: is san Eoraip a thionscain an eachtra nó an smaoinéamh, leathnaigh sé ar fud na hEorpa, agus tá sé fós ábhartha sa lá atá inniu ann. Bunaithe ar na critéir sin, bhain foireann an tionscadail an bhunchiall as sé théama a raibh scata mór ábhar agus fo-ábhar ag roinnt leo. Thall is abhus, téitear thar theoireannacha seachtracha an Aontais Eorpaigh sa bhuantaispeántas.

B'fhéidir gur stair chasta, éagsúil agus spruánach atá i stair na hEorpa, ach tá mórchuid cosúlachtaí fairsinge ann mar aon le taithí a bhí forleathan i measc mhuintir na hEorpa; is é is cuspóir don bhuantaispeántas ná roinnt acu sin a thaispeáint. Ag tosú leis an seanmhiotas 'Europa agus an Tarbh' agus a chuid léirmhínte iomlaoideacha, leagtar béim sa bhuantaispeántas ar phríomhghnéithe de chuid oidhreacht na hEorpa, ar gnéithe iad a mhúnlaigh an Eoraip go domhain agus a bhfuil a lorg fós le tabhairt faoi deara sa lá atá inniu ann.

An é cuspóir Áras Stair na hEorpa céannacht Eorpach a chruthú?

Tá ceist na céannachta ar cheann de na ceistanna is mó a bhfuil díospóireacht ina taobh i léann an chultúir. I gcomhar le gníomhaíochtaí na n-iarsmalann, bhí ceist na céannachta ina cúis le hollchnuasach litríochta agus machnaimh. Níl sainmhíniú ann a bhfuil comhaontacht ina thaobh maidir le cad a d'fhéadfadh a bheith i gceist le céannacht Eorpach. Tá an téarma rólghdaitheach agus róstatlach le bheith ina bhonn d'Áras Stair na hEorpa. Dá molfadh an tÁras coincheap réamhshainithe de chéannacht Eorpach, ní dhéanfadh sé sin ach díobháil don díospóireacht, seachas díospóireacht ilghuthach a chruthú faoin gceist fhíorshuimiúil thráthúil sin. In áit freagraí socraithe a thabhairt, is mian le hÁras Stair na hEorpa plé poiblí ar an gcuimhne agus ar an gcomhfhios Eorpach a spreagadh.

An dtiocfaidh Áras Stair na hEorpa in ionad stair na náisiún?

Ní bailiúchán simplí stair na náisiún atá in Áras Stair na hEorpa, ná níltear ag iarraidh Áras Stair na hEorpa a chur in ionad na staire sin. Taisce de chuimhní na hEorpa atá in Áras Stair na hEorpa, ina bhfuil taithí agus léirmhínte i mbarr a n-éagsúlachta, a gcontráthachtaí agus a mbréagnuithe. Is casta seachas aonfhoirmeach an léiriú ar an stair in Áras Stair na hEorpa, níos idirdhealaithe ná aonchineálach, criticiúil seachas deimhnitheach.

Cathain a thosaíonn an scéal?

Díríonn an buantaispeántas in Áras Stair na hEorpa, ar craobh aonaigh na hiarsmalainne nua é, ar stair na hEorpa ón 19ú haois anuas go dtí an lá atá inniu ann. I gcodanna áirithe den taispeántas, téann an léiriú níos faide siar sa stair, go dtí an chianaois agus go dtí an Mheánaois, chun buntréithe de chultúr agus de shibhialtacht na hEorpa a mhíniú, rud a chuireann ar chumas cuairteoirí tuiscint níos fearr a bheith acu ar an am i láthair.

Sa chéad chuid den bhuantaispeántas tá léiriú ar mhiotas Europa, ar an athrú a tháinig ar choincheapa tíreolaíochta i rith na staire, mar aon le machnamh ar cad a d'fhéadfadh a bheith i gceist le hoidhreacht na hEorpa. Díríonn an buantaispeántas ar stair na hEorpa sa 19ú haois agus sa 20ú haois, agus tá béim ar leith ann ar stair lánpháirtíocht na hEorpa.

An bhfuil baol ann go mbeidh forluí leis an Parlantarium, mar a bhfuil léiriú freisin ar stair lánpháirtíocht na hEorpa?

Sa Parlantarium, nó ionad cuairteoirí Pharlaimint na hEorpa, pléitear le ról, le feidhmiú, agus le gníomhaíochtaí Parlaimint na hEorpa. Os a choinne sin, is é is Áras Stair na hEorpa ann ná iarsmalann ar stair na hEorpa i gciall i bhfad níos leithne. Tá ábhair an dá institiúid éagsúil le chéile, rud atá le sonrú san éagsúlacht an-mhór atá ann maidir le comhthéacsanna, spriocanna, misin agus uirlisí na n-institiúidí. Tá cur chuige i bhfad níos leithne ag Áras Stair na hEorpa i dtaobh na staire agus - ina iarsmalann dó - is iad réada, mar léiriú ar an stair, is mó a bhfuil béim orthu san Áras. Tá an dá thionscadal comhlántach.